

ved at give Tilladelse til at sælge Godset, at see dette Princip overholdt, og at det er overordentlig let for Justitsministeren at sætte sig i Besiddelse af den fornødne Kundskab om, paa hvad Maade dette hidtil har været udført. Naar han ved dette, saa stiller det sig aldeles klart, at Fæstere f. Ex. skal for Fremtiden give en saameget mindre Kjøbesum for Gaarden, som dennes Værdi er, fraregnet Værdien af den Udviisning, han har havt. Dette vilde altsaa være den naturlige Fordeel, han havde. Naar man saaledes betragter det, da seer jeg ikke paa nogen mulig Maade, at der er Vanskelighed ved at gaae ind paa Forslaget, men jeg er meget villig til at gaae ind paa en Omredaction, og jeg haaber, at den ærede 4de Landstingsmand for 1ste Kreds (Blekingberg) vil gennemføre, hvad han idag synes at have antydet, nemlig at omredigere § 2, saa at den bliver mere tydelig og klar; thi det stiller sig rigtigt nok for mig, som om Ordene: „tilsigtet“ i Begyndelsen af Paragraphen, og senere „tilsigtede Fordele“ indeholde noget meget Bagt og Ubestemt. Jeg kunde ønske det langt tydeligere og klarere udtalt, at der virkelig skal gøres Noget til sand Fordeel for disse Lehn- og Stamhufes Fæstebønder.

Justitsministeren: Jeg skal først med nogle faa Ord tillade mig at berøre de Utringer, som faldt fra den høitagtede 3te Landstingsmand for 1ste Kreds (Ørsted), forsaavidt han antog, at det endog saa var uværdigt for en Besidder af et Fideicommis at søge om en Tilladelse, som stred imod den Villie, som var bleven tilkjendegivet af den, der oprettede et saadant Fideicommis. Sagen stiller sig saaledes for mig, at det er af Staten paa flere Maader anerkjendt, at det er i høi Grad vigtigt, at det er en Statsinteresse, at Selveiendom fremmes. Dertil kommer, at mange private Mænd, som ere i Besiddelse af Fæstegods, ere af den samme Anskuelse, og der foregaaer daglig Afhændelser af Fæstegods til Selveiendom. Dersom denne Udviisning vedbliver i længere Tid, saaledes som det efter min Anskuelse er i høi Grad ønskeligt, vedbliver ad den frivillige Overenskomstss Bei mellem Eier og Fæstebønde, saa vil det være klart, at der fremtræder en Tilstand for Besidderen af de med fideicommisfariske

Baand belagte Godser, som de, der have oprettet Lehnene og Stamhufene i den ældre Tid, aldeles ikke kunne have forudsæet. Der har allerede nu i længere Tid viist sig en meget stor Iver hos en stor Deel Mænd, der søge at stille sig som Bøndestændens Talsmand, for at vise, hvorledes Selveiendoms Fremme var til Bøndestændens Favn. Det er upaatvileligt, at en saadan Spænding, som kan fremstaae i Gemytterne, og en saadan Lyst til at søge sin Belfærd fremmet, som paa denne Maade vil vækkes hos Bønderne, vil kunne i langt større Grad gjøre sig gjældende, naar der kun er enkelte Godser, eller i alt Fald forholdsvis færre Godser, hvor Fæsteforholdet vedbliver at bestaae, og som man ikke seer sig istand til at løse paa samme Maade, som Løsningen foregaaer paa de private Godser. Det er ogsaa klart, at Besidderne af Lehn og fideicommisfariske Godser ville til den Tid blive satte i en overmaade uheldig Stilling, dersom der en lang Tid skulde blive dem nægtet Afgang til at faae hele Fæsteforholdet paa deres Godser ordnet paa samme Maade, som de øvrige Eier af Fæstegods. Det er vel omtrent disse Betragtninger, der have gjort sig gjældende dengang, da nogle ærede Landstingsmænd fremkom her i dette Thing med et Udkast til Lov om Fæstegodsets Afhændelse paa de omhandlede Godser. Dersom denne Lov var bleven vedtaget, vilde det Forbud, der bestaaer i enkelte Crectionsbreve mod, at Besidderen maa søge om Tilladelse til at afhænde Godset, derved aldeles være bortfaldet; Lovgivningen vilde da, dersom et saadant Udkast var blevet Lov, have hævet det Forbud, der omhandles i det foreliggende Lovudkast. Jeg troer nu ikke, at den Betænkelse, som af den høitagtede Landstingsmand idag er udhævet mod dette Lovudkast, gjorde sig i den Grad gjældende mod det Udkast, som tidligere var under Forhandling, at det skulde have været Grunden til, at Loven ikke gik igjennem. Den laa ikke ganske klar, den Tanke, som her er fremsat klart, nemlig, at det kun er disse Forbud mod at ansøge om Tilladelse til at afhænde Bøndergods, der tilsigtedes ophævet, men en saadan Bestemmelse laa aabenbart i det tidligere Lovudkast. Skulde altsaa den Bebreidelse, som man kunde gjøre